

ARIZMENDI ÉS TÁRSAI KONTRA TANÁCS ÉS BIZOTTSÁG
A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2009. december 18.*

A T-440/03., T-121/04., T-171/04., T-208/04., T-365/04. és T-484/04. sz. egyesített ügyekben,

Jean Arizmendi (lakóhelye: Bayonne [Franciaország]) és a mellékletben megnevezett 60 további felperes (a T-440/03. sz. ügyben képviselik őket: J.-F. Péricaud, P. Péricaud és Tournois, valamint a T-121/04., T-171/04., T-208/04., T-365/04. és T-484/04. sz. ügyekben képviselik őket: J.-F. Péricaud és Tournois ügyvédek)

felpereseknek,

támogatja őket:

a **Chambre nationale des courtiers maritimes de France** (székhelye: Párizs [Franciaország], képviseli: J.-F. Péricaud ügyvéd)

beavatkozó a T-440/03. sz. ügyben,

* Az eljárás nyelve: francia.

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik kezdetben: J.-P. Jacqué és M. Giorgi Fort, később: F. Florindo Gijón és M. Balta, meghatalmazotti minőségben),

és

az **Európai Bizottság** (képviseli: X. Lewis, valamint a T-121/04. sz. ügyben képviselik: X. Lewis és B. Stromsky, meghatalmazotti minőségben)

alperesek ellen

a francia tolmács- és hajóvezető-közvetítők testülete kizárólagos jogának megszüntetése miatt elszenvedett kárnak a Közösség által való megtérítésére irányuló, az EK 235. cikk és az EK 288. cikk második bekezdése alapján előterjesztett kártérítési keresete tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács),

tagjai: J. Azizi elnök (előadó), E. Cremona és S. Frimodt Nielsen bírák,

hivatalvezető: T. Weiler tanácsos,

II - 4888

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. június 30-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

- 1 A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.) 4. cikkének 17. pontja szerint a vámáru-nyilatkozat valamely személy azon óhajának előírt formában és módon tett jelzése, hogy az árut adott vámeljáráshoz alá kívánja helyezni.
- 2 A 2913/92 rendelet 4. cikkének 19. pontja szerint az áru vám alá állítása a vámhatóság erre megállapított módon történő értesítése az árunak a vámhivatalba vagy a vámhatóságok által kijelölt vagy jóváhagyott egyéb helyre történő megérkezéséről.
- 3 A 2913/92 rendelet 5. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A 64. cikk (2) bekezdésében megállapított feltételek mellett és a 243. cikk (2) bekezdésének b) pontja keretén belül elfogadott rendelkezéseknek megfelelően bármely személy képviselőt jelölhet ki a vámhatóságok előtti ügyeiben a vámjogszabályok által megállapított cselekmények és alakiságok elvégzésére.

(2) A fenti képviselet lehet:

- közvetlen, amikor a képviselő egy másik személy nevében és érdekében jár el, vagy

- közvetett, amikor a képviselő saját nevében, de egy másik személy érdekében jár el.

A tagállam korlátozhatja

- a közvetlen képviselettel, vagy

- a közvetett képviselettel

történő vámárnyilatkozat-tételi jogot azáltal, hogy a képviselőnek olyan vámügynöknek kell lennie, aki üzleti tevékenységét ezen ország területén folytatja.”

4 A 2913/92 rendelet 64. cikke előírja, hogy:

„(1) Az 5. cikkre is figyelemmel, vámáru-nyilatkozatot bárki tehet, aki a szóban forgó árut az illetékes vámhatóság elé állítja vagy állíttatja, az összes olyan irattal együtt, amelyek az adott vámeljáráshoz vonatkozó szabályok alkalmazásához szükségesek.

(2) Azonban,

a) ha valamely vámáru-nyilatkozat elfogadása külön kötelezettségeket ró valamely személyre, a bejelentést ennek a személynek vagy ennek a személynek a nevében kell megtenni; [...]

5 A 2913/92 rendelet 38. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy:

„A Közösség vámterületére beléptetett árut az azt a Közösségbe behozó személy haladéktalanul továbbszállítja – ha van ilyen – a vámhatóság által kijelölt útvonalon és utasításainak megfelelően:

a) a vámhatóság által kijelölt vámhivatalhoz vagy bármely más olyan helyre, amit e hatóságok kijelöltek vagy jóváhagytak;

b) vámszabad területre, ha az árut közvetlenül erre a vámszabad területre akarják beléptetni:

- tengeri vagy légi úton, vagy

- szárazföldi útvonalon a Közösség vámterületének másik részén való keresztülhaladás nélkül, amennyiben a vámszabad terület érintkezik valamely tagállam és egy harmadik ország közötti szárazföldi határral.”

6 A 2913/92 rendelet 40. cikkének a jelen ügyben alkalmazandó változata az alábbiak szerint rendelkezik:

„Azt az árut, amely a 38. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében megérkezik a vámhivatalhoz vagy a vámhatóság által kijelölt vagy jóváhagyott egyéb helyre, az árut a Közösség vámterületére behozó személynek vagy, adott esetben, az e behozatalt követően az áru fuvarozásáért felelősséget vállaló személynek vám elé kell állítania.”

7 A 2913/92 rendelet 43. cikkének a jelen ügyben alkalmazandó változata az alábbiak szerint rendelkezik:

„A 45. cikkre is figyelemmel, a 40. cikk értelmében vám elé állított áruk gyűjtő árnyilatkozat alá vonhatók.

A gyűjtő árunyilatkozatot az áru vám elé állításának megtörténtekor kell benyújtani. A vámhatóság azonban a vámáru-nyilatkozat benyújtására határidőt adhat, amely nem lépheti túl a vám elé állítás napját követő első munkanapot.”

- 8 A 2913/92 rendelet 44. cikkének a jelen ügyben alkalmazandó változata kimondja, hogy:

„(1) A gyűjtő árunyilatkozatot a vámhatóság által előírt mintának megfelelő nyomtatványon kell benyújtani. A vámhatóság azonban bármely olyan kereskedelmi vagy hivatalos okmány használatát engedélyezheti gyűjtő árunyilatkozatként, amely tartalmazza az áru azonosításához szükséges adatokat.

(2) A gyűjtő árunyilatkozatot annak a személynek kell benyújtania:

a) aki az árut a Közösség vámterületére behozta, vagy aki az áruk ezt követő fuvarozását vállalta; vagy

b) akinek a nevében az a) pontban említett személyek eljárak.”

Tényállás

A hajózási ügynökök jogállása kezdetben

A hajózási ügynök jogállásának története és természete

- 9 A francia kereskedelmi törvénykönyvben (a továbbiakban: kereskedelmi törvénykönyv) a tolmács- és hajóvezető-közvetítők testülete (a továbbiakban: hajózási ügynökök) vegyes jogállást élvezett, amely a bizonyos tevékenységeket illetően kizárólagos jogot biztosító köztisztviselői, valamint a kereskedői jogállás társítása volt.

- 10 Ez a jogállás a francia jogalkotó azon szándékából született, hogy védelmet nyújtson a túl magas díjakat alkalmazó közvetítőkkel szemben azoknak a külföldi hajókapitányoknak, akik nem beszélnek olyan jól franciául, mint a francia hajókapitányok.

A hajózási ügynökök vegyes jogállásának következményei

– A vonatkozó jogok és kötelezettségek általános kerete

- 11 A hajózási ügynökök kereskedői és köztisztviselői minőségéből bizonyos jogok és kötelezettségek következtek (a továbbiakban: kiváltság).

- 12 Eszerint, a kereskedői jogállás könyvelés vezetését és más számviteli feladatok elvégzését, a csődjogszabályok alkalmazását, valamint a polgári jogi társaságokba szerveződés tilalmát foglalta magában.
- 13 A köztisztviselői jogállás – amely a kereskedelmi törvénykönyv L-131-1 és azt követő cikkeiből következett – a francia közlekedésügyi miniszter rendeletével történő kinevezést és a tisztséggel járó feladatoknak a jogalkotó által meghatározott piacon történő végrehajtását foglalta magában.
- 14 A kereskedelmi törvénykönyv L-131-2 cikke az alábbiakat írja elő:

„A [hajózási ügynökök] végzik a bérszállítással kapcsolatos ügynöki munkát, ezen felül – a bíróságok előtt indított jogvita esetén – kizárólag ők jogosultak lefordítani a nyilatkozatokat, hajóbérleti megállapodásokat, hajórakleveleket, szerződéseket és egyéb kereskedelmi okmányokat, amiknek a fordítása szükségszerű; valamint megállapítani a fuvar- vagy bérleti díjak árfolyamát.

A kereskedelmi jogvitákban és a vámhatóságok előtt kizárólag ők szolgálhatnak közvetítőként valamennyi külföldi hajótulajdonos, kereskedő, hajószemélyzet és egyéb hajós számára.”[nem hivatalos fordítás].

– A kiváltság tárgyi hatálya

- 15 A hajózási ügynökök kiváltságaik keretében két különböző tevékenységet folytattak, amelyek egyrészt a vámhatóság és/vagy a kikötőigazgatóság által megkívánt követelmények teljesítésére, másrészt a bíróságok számára hiteles fordítási szolgáltatás nyújtására irányultak.

16 Ami a vámeljáráshoz kapcsolódó cselekmények és alakiságok elvégzésére vonatkozó kizárólagos jogot illeti, ezek a cselekmények és alakiságok a hajók érkezésének és távozásának rögzítését, a vámköteles mennyiség megállapításához szükséges fizikai jellemzők átadását, a (behozatali és kiviteli) „déclaration Navire” (hajózási nyilatkozat) szerkesztését, a vámhatóság által megkívánt igazolások és bizonyítványok kiállítását és az illetékes hatóságok, úgymint a vámhatóság, a légi rendészet, a határőrség és a vízirendőrség számára a személyzeti jegyzékek másolatának átadását foglalták magukban.

– A kiváltság területi és személyi hatálya

17 A hajózási ügynökök kiváltsága földrajzilag arra a kikötőre korlátozódott, ahová a hajózási ügynököt kinevezték, és főszabály szerint valamennyi hajóra kiterjedt. A kiváltságot az azonos illetékességi területen működő hajózási ügynökök között meg lehetett osztani.

– A köztisztviselői minőségből eredő kötelezettségek

18 A köztisztviselői hivatás egyik alkotóelemét képező feladat azt vonta maga után, hogy a hajózási ügynök a hivatását valamennyi kérelmező érdekében köteles volt gyakorolni.

19 Továbbá a hajózási ügynök köteles volt a hatáskörét teljes körűen gyakorolni, és a függetlenség biztosítása érdekében nem végezhetett kereskedelmi vagy banki tevékenységet a maga hasznára.

– A köztisztviselői hivatásból eredő jogok

- 20 Egyrészt minden hajózási ügynök díjazásra volt jogosult az általa nyújtott szolgáltatásokért, amelyek díjszabását rendelet állapította meg.
- 21 Másrészt minden hajózási ügynök jogosult volt az utódjának kijelölésére a kereskedelmi flottáért felelős miniszter jóváhagyásával. Ez a „kijelölési jog” átruházható és elévülő vagyoni jogként értelmezhető, amely a köztisztviselői állás visszerthes megszerzésének ellentételezését jelenti.

A hajózási ügynökök kiváltságának megszüntetése

A 2913/92 rendelet elfogadása és a kötelezettségzegés megállapítása iránti eljárás

- 22 A 2913/92 rendelet – amely 1994. január 1-jén lépett hatályba – a kikötői kereskedelemhez kapcsolódó számos hivatás gyakorlását liberalizálta. Így különösen, általánossá tette a vámhatóságok előtti képviselet szabadságát azzal, hogy az 5. cikkében megtiltotta a kettős képviseletet a vámeljáráásban.
- 23 1997-ben a kereskedelmi törvénykönyv L-131-2 cikke, amely a hajózási ügynököknek a vámeljáráshoz kapcsolódó cselekmények és alakiságok elvégzésére vonatkozó kizárólagos jogot biztosított, még mindig hatályban volt. Mivel az Európai Közösségek Bizottsága úgy ítélte meg, hogy ez a jogszabály nem felel meg a 2913/92 rendelet 5. cikkének, kötelezettségzegés megállapítása iránti eljárást indított a Francia Köztársasággal szemben.

24 Így 1997. február 12-én a Bizottság felszólította a Francia Köztársaságot arra, hogy terjessze elő észrevételeit a hajózási ügynökök számára a vámeljáráásban fenntartott kizárólagos jogra vonatkozóan.

25 1997. december 3-án a Bizottság a 2913/92 rendelet 5. cikke (1) és (2) bekezdésének megsértéséről szóló indokolással ellátott véleményt adott ki az EK 226. cikke első bekezdése alapján.

26 Véleményében a Bizottság különösen az alábbiakat állapította meg:

„A hajózási ügynököket illetően a francia kereskedelmi törvénykönyv [L-131-2] cikke kiváltságot biztosít számukra a vámhatóságok előtti képviselet tekintetében. Az ő feladatuk a hajókkal kapcsolatos intézkedések végrehajtása, vagyis az összes olyan igazgatási és vámjogi alakiság elvégzése, amely a hajó érkezésekor és távozásakor felmerül.

A [2913/92 rendelet] 5. cikke (2) bekezdésének [második] albekezdése lehetőséget ad a tagállam számára, hogy a képviseletet korlátozza, azonban – figyelemmel a képviselet szabadságának elvével szembeni eltérést engedő jellegére – ezt a rendelkezést szorosan kell értelmezni. Ez a rendelkezés csak a vámáru-nyilatkozat megtételére vonatkozhat, és ennél fogva a [2913/92 rendelet] 4. cikkének 17. és 62–77. pontjaiban meghatározottak szerint a vámáru nyilatkozathoz kapcsolódókon túl más cselekményekre és alakiságokra nem terjeszthető ki.

[...]

Ezért a Bizottság indokolással ellátott véleményét ad ki [az EK 226.] cikke [első bekezdése] alapján, miszerint [...] azáltal, hogy a francia kereskedelmi törvénykönyv [L-131-2] cikke a hajózási ügynökök számára fenntartotta a vámeljáráshoz kapcsolódó cselekmények és alakiságok elvégzésére vonatkozó képviselési jogot, [...] a Francia Köztársaság nem teljesítette a [2913/92 rendelet] 5. cikke (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A Bizottság felszólítja a Francia Köztársaságot, hogy a jelen indokolással ellátott vélemény kézhezvételétől számított két hónapon belül tegye meg az abban foglaltaknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.” [nem hivatalos fordítás]

A francia jogszabály módosítása

27 A francia jogalkotó 2001. január 16-án elfogadta a 2001-43 törvényt, amely több rendelkezést tartalmazott a közlekedésügy területén a közösségi joghoz történő igazítás tekintetében (a JORF 2001. január 17-i száma, 848. o.). Ez a törvény hatályon kívül helyezte a hajózási ügynökök kizárólagos jogát.

28 Az említett törvény 1. cikke úgy rendelkezik ugyanis, hogy:

„I. A kereskedelmi törvénykönyv L-131-2 cikke hatályát veszti.

II. A bérszállítással kapcsolatos ügynöki munkát, a fuvar- vagy bérleti díjak árfolyamának megállapítását, a vámeljáráshoz kapcsolódó alakiságokat, a nyilatkozatok, hajóbérleti megállapodások, hajóraklevelek, szerződések és egyéb, a hajókat érintő

kereskedelmi okmányok lefordítását szabadon végezheti a hajótulajdonos vagy képviselője, aki lehet a hajókapitány.” [nem hivatalos fordítás]

- 29 A 2001-43 törvény 2. és 4. cikke rendelkezik azokról a feltételekről, amelyek teljesülése esetén a hajózási ügynökök kártalanításban részesülhetnek jogaik elvesztése miatt.
- 30 A 2001-43 törvény 5. cikke rögzíti, hogy rendeletben kerülnek meghatározásra azok a feltételek, különösen az oklevelek és szakmai képzések alóli teljes vagy részleges mentesítés tekintetében, amelyek teljesülése esetén a hajózási ügynökök közlekedési biztosítói, kereskedelmi bírósági hivatalvezetői, bírósági végrehajtói vagy társaságok felszámolása esetén felszámolóbiztosítói állást tölthetnek be.

Eljárás

- 31 A Törvényszék Hivatalához 2003. december 29. és 2004. december 9. között benyújtott keresetlevelével Jean Arizmendi és 60 további – a mellékletben megnevezett – hajózási ügynök felperes megindította a jelen kártérítési keresetet.
- 32 A Törvényszék Hivatalához 2004. március 8-án benyújtott beadványában a Chambre nationale des courtiers maritimes de France kérte, hogy a T-440/03. sz. ügyben beavatkozhasson a jelen eljárásba a felperesek kérelmeinek támogatása végett. A Törvényszék harmadik tanácsának elnöke a 2004. június 30-i végzésével engedélyezte e beavatkozást. A beavatkozó az előírt határidőn belül benyújtotta beadványát.

- 33 A Törvényszék Hivatalához 2004. március 29. és 2005. január 19. között benyújtott külön beadványaiban az Európai Unió Tanácsa valamennyi jelen ügyben a Törvényszék eljárási szabályzatának 114. cikke alapján két elfogadhatatlansági kifogást emelt.
- 34 A Törvényszék Hivatalához 2004. március 30. és 2005. január 20. között benyújtott külön beadványaiban a Bizottság valamennyi jelen ügyben a Törvényszék eljárási szabályzatának 114. cikke alapján három elfogadhatatlansági kifogást emelt, amelyekhez egy negyedik elfogadhatatlansági kifogást csatolt a T-121/04. sz. ügyben.
- 35 A Törvényszék harmadik tanácsának elnöke 2005. április 28-i végzésével egyesítette a T-440/03., a T-121/04., a T-171/04., T-208/04., a T-365/04. és a T-484/04. sz. ügyeket az írásbeli szakasz, a szóbeli szakasz és az ítélelhozatal céljából, az eljárási szabályzat 50. cikkének megfelelően.
- 36 A Törvényszék elnöke 2005. december 5-i végzésével az eljárási szabályzat 114. cikke (4) §-ának alapján egyesítette a Tanács és a Bizottság által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásokat az ügy érdemét tekintve, és a költségekről nem határozott.
- 37 A Törvényszék (harmadik tanács) az előadó bíró jelentése alapján úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt. Pervezető intézkedések útján felszólította a feleket meghatározott kérdések megválaszolására. A felek e felhívásnak eleget tettek.
- 38 A 2009. június 30-i tárgyaláson a Törvényszék meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék kérdéseire adott válaszait.

A felek kérelmei

39 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

- utasítsa el a Tanács és a Bizottság által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásokat, és nyilvánítsa a kereseteket elfogadhatónak;

- elsődlegesen, állapítsa meg az Európai Közösség felelősségét valamennyi felperessel szemben amiatt, hogy jogellenesen elfogadta, majd alkalmazta a 2913/92 rendelet 5. cikkét;

- másodlagosan, állapítsa meg a Közösség felelősségét valamennyi felperessel szemben amiatt, hogy – bár jogszerűen – elfogadta, majd alkalmazta a 2913/92 rendelet 5. cikkét, amivel a felpereseknek különleges és rendkívüli kárt okozott;

- következőképpen, kötelezze egyetemlegesen a Tanácsot és a Bizottságot az őket ért kár üzleti könyveikben meghatározott összegének megtérítésére;

- kötelezze egyetemlegesen a Tanácsot és a Bizottságot a költségek viselésére.

40 A Chambre nationale des courtiers maritimes de France azt kéri, hogy a Törvényszék:

- nyilvánítsa a T-440/03. sz. ügyben a keresetet elfogadhatónak és megalapozottnak;
- kötelezze a Tanácsot és a Bizottságot a költségei viselésére.

41 A Tanács és a Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

- a kereseteket mint elfogadhatatlanokat utasítsa el;
- másodlagosan, utasítsa el a kereseteket mint megalapozatlanokat;
- a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.

42 A Bizottság továbbá azt kéri, hogy a Törvényszék kötelezze a Chambre nationale des courtiers maritimes de France-t a saját költségei viselésére abban az esetben, ha a felperesek számára kedvező ítélet születik.

Előzetes észrevételek

A szerződésen kívüli felelősség megállapítására vonatkozó elvről

- 43 Amint azt az állandó ítélkezési gyakorlat elismerte, a Közösség szerződésen kívüli felelősségének a megállapításához több feltétel együttes teljesülése szükséges, így: az intézménynek felrótt magatartás jogellenessége, a kár tényleges bekövetkezése, illetve e magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés megléte (a Bíróság C-243/05. P. sz., Agraz és társai kontra Bizottság ügyben 2006. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-10833. o.] 26. pontja; a C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítéletének [EBHT 2008., I-6513. o.] 106. pontja és a C-497/06. P. sz., CAS Succhi di Frutta kontra Bizottság ügyben 2009. április 30-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 39. pontja).
- 44 E feltételek együttes fennállásának követelménye azt jelenti, hogy ha akár egyetlen feltétel nem teljesül, a kártérítés iránti keresetet teljes egészében el kell utasítani anélkül, hogy a többi feltétel teljesülésének vizsgálatára szükség lenne (a Bíróság C-257/98. P. sz., Lucaccioni kontra Bizottság ügyben 1999. szeptember 9-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5251. o.] 14. és 63. pontja; a C-122/01. P. sz., T. Port kontra Bizottság ügyben 2003. május 8-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-4261. o.], 30. pontja és a CAS Succhi di Frutta kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [lásd a fenti 43. pontban] 40. pontja).

A kereset hatályáról

A felek érveinek áttekintése

- 45 A felperesek – a hajózási ügynökök – keresetükben azt kérik, hogy a – Bizottság és a Tanács által képviselt – Közösség kártalanítsa őket azért a kárért, amely őket a kiváltságuk eltörlése miatt érte. A keresetükhöz csatoltak egy becslést, amely

elsődlegesen az őket egyenként ért kár összegére irányul, másodlagosan ennek az összegnek a 43-2001 törvény értelmében kapott kártalanítással csökkentett összegére. A felperesek két alternatív kérelmet nyújtottak be, mindkettő az említett károk megtérítésére irányul.

46 Elsődlegesen a felperesek annak a kárnak a megtérítését kérik, amely a 2913/92 rendelet 5. cikkének alkalmazása következtében a hajózási ügynöki jogállásból származó kiváltságuk megszüntetése miatt őket érte. Ez a kérelem azon a feltevésen alapul, miszerint a 2913/92 rendelet 5. cikke megtiltja a kiváltság fenntartását. Pontosabban, a 2913/92 rendelet 5. cikke az oka annak, hogy a Francia Köztársaság elfogadta a 2001-43 törvényt, amely hatályon kívül helyezte a hajózási ügynökök kizárólagos jogát. A 2913/92 rendelet 5. cikkének elfogadása megalapozhatja akár a Közösség vétkességen alapuló kárfelelősségét, vagy akár a vétkesség nélküli (objektív) felelősségét. Valójában a felperesek úgy vélik, hogy a 2913/92 rendelet 5. cikkének elfogadása jogellenes, mivel sérti az EK 45. cikket, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét, a megkülönböztetésmentesség elvét, az arányosság elvét, valamint a tulajdonhoz való jogukat. Továbbá úgy ítélik meg, hogy függetlenül e rendelkezés jogszerűségének kérdésétől, a 2913/92 rendelet 5. cikkének elfogadása következtében a hajózási ügynököket különleges és rendkívüli kár érte.

47 Másodlagosan a felperesek annak a kárnak a megtérítését kérik, amely a hajózási ügynöki jogállásból származó kiváltságuk megszüntetése miatt őket érte annak következtében, hogy a Bizottság alaptalanul indított a Francia Köztársaság ellen kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást. Ez a kérelem azon a feltevésen alapul, miszerint a 2913/92 rendelet 5. cikke – amely a vámhatóságok előtti képviseletre vonatkozik – nem alkalmazható a hajózási ügynökök tevékenységére, akik a vámügy-nökösködést végzik. Így tehát a Bizottság hibát követett el azzal, hogy 1997. december 3-án indokolással ellátott véleményt intézett a Francia Köztársasághoz, amelyben lényegében úgy vélekedett, hogy a hajózási ügynökök kizárólagos jogának fenntartása összeegyeztethetetlen a 2913/92 rendelet 5. cikkével. Ez az indokolással ellátott vélemény kényszerítette a Francia Köztársaságot a 2001-43 törvény elfogadására, amely hatályon kívül helyezte a hajózási ügynökök kizárólagos jogát, és ezért a Közösség felelős azért a kárért, amely a felpereseket a kiváltságuk megszüntetése miatt érte.

48 A Bizottság és a Tanács mind az elsődleges, mind a másodlagos kérelmében vitatja a keresetek elfogadhatóságát és megalapozottságát. Továbbá a T-121/04. sz. ügyben a Bizottság Anne Le Boutillier keresetének elfogadhatatlanságára abból az okból hivatkozik, hogy nem került megjelölésre, hogy ez a személy milyen jogcímen jogutódja Martine Le Boutillier-nek.

A jogvita hatályának felek általi pontosítása az eljárás során

49 A felek az eljárás során pontosították a köztük lévő jogvita hatályát.

50 Ellenkérelmében a Bizottság visszavonta az A. Le Boutillier keresetével szemben a T-121/04. sz. ügyben emelt elfogadhatatlansági kifogást.

51 Egyébiránt a felperesek a Törvényszék írásbeli kérdéseire adott válaszukban – miután felidéztek, hogy a hajózási ügynökök az ügynöki munkát és nem a képviseletet végzik – pontosították, hogy ők a hajókhoz kapcsolódó vámeljárársban járnak el, és nem az árukhoz kapcsolódó vámeljárársban. A 2913/92 rendelet 5. cikke ezért rájuk nem alkalmazható, mivel az csak az árukhoz kapcsolódó vámeljárársban történő képviseletre vonatkozik.

52 A tárgyaláson a felperesek azt vázolták, hogy a hajózási ügynökök vámhatóságok előtti tevékenységére a 2913/92 rendelet 38., 43. és 44. cikkei vonatkoznak, amelyek meghatározzák az áru vám elé állítását a vámterületen. A felperesek szerint a 2913/92 rendelet 43. cikke alapján a vámhatóságoknak benyújtott gyűjtő árunyilatkozat megfelel a „Rakományjegyzék” benyújtásának, amit az ügynökök végeznek.

53 Végül a felperesek a tárgyaláson úgy nyilatkoztak, hogy az általuk elszenvedett kár oka nem a 2913/92 rendelet 5. cikke, hanem a Bizottság 1997. december 3-i indokolással ellátott véleménye, amelyben a Bizottság helytelenül értelmezte ezt a rendelkezést azáltal, hogy úgy ítélte meg, hogy ez a cikk megtiltja a hajózási ügynökök kizárólagos jogának fenntartását.

A Törvényszék álláspontja

54 Először is a Törvényszék megállapítja, hogy a Bizottság ellenkérelme következtében nem kell határozni az A. Le Boutillier keresetével szemben a T-121/04. sz. ügyben a Bizottság által emelt elfogadhatatlansági kifogásról.

55 Továbbá a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a felperesek tárgyaláson tett – a fenti 53. pontban hivatkozott – nyilatkozata alapján, miszerint kizárólag az 1997. december 3-i indokolással ellátott vélemény az elszenvedett kár oka, nem kell határozni a felperesek elsődlegesen előterjesztett kártérítésre irányuló kérelméről, amely azon a feltevésen alapul, miszerint a 2913/92 rendelet 5. cikke az állítólagos kár oka, mivel megtiltja a hajózási ügynökök kizárólagos jogának fenntartását (lásd a fenti 46. pontot). A felperesek által a kártérítési keresetükben ez utóbbi feltevésre alapított elfogadhatósági és érdemi kérdést ezért a Törvényszék nem vizsgálja.

56 Következésképpen a Törvényszék kizárólag a felperesek keresetében másodlagosan megfogalmazott kártérítési kérelmet vizsgálja, amely azon a feltevésen alapul, hogy az elszenvedett kár az 1997. december 3-i indokolással ellátott véleményre vezethető vissza. A Törvényszék először a Bizottság által a keresettel szemben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást vizsgálja, amely azon alapul, hogy a Közösség nem kötelezhető olyan kár megtérítésére, amely kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás kezdeményezéséből fakad. A jelen ügyben előterjesztett kifogások közül valóban ez a kifogás az egyetlen, amely ez utóbbi feltevésen alapul, és amely nem a Közösségnek való felróhatóság kérdésére vonatkozik, amely pedig a kártérítési kereset érdemét és nem az elfogadhatóságát érinti (lásd ebben a vonatkozásban a Törvényszék T-113/96. sz., Dubois et Fils kontra Tanács és Bizottság ügyben 1998. január 29-én

hozott ítéletének [EBHT 1998., II-125. o.] 34. pontját). Ezután, feltéve hogy ezt a kifogást el kell utasítani, a Törvényszék megvizsgálja a keresetekben előterjesztett érdemi kérdéseket.

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

- 57 A Bizottság a kereset elfogadhatatlanságára abból az okból hivatkozik, hogy nem kötelezhető olyan kár megtérítésére, amely kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás kezdeményezéséből fakad.
- 58 A Bizottság emlékeztet arra, hogy a Közösség nem lehet felelős azért, mert nem kezdeményez kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást (lásd a Törvényszék T-202/02. sz., Makedoniko Metro és Michaniki kontra Bizottság ügyben 2004. január 14-én hozott végzésének [EBHT 2004., II-181. o.] 43. pontját és az ott hivatkozott bírósági gyakorlatot). A Bizottság szerint, ha egy magánszemély nem vitathatja azt, ha a Bizottság nem kezdeményez kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást, akkor teljesen logikus, hogy egy magánszemély nem vitathatja azt sem, ha a Bizottság kezdeményez egy ilyen eljárást. Az EK 226. cikk értelmében kizárólag az érintett tagállam jogosult vitatni a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás kezdeményezését.
- 59 A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállamra a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás kezdeményezése okán háruló következmények nem felróhatók a Bizottságnak. Az érintett tagállam cselekedete vagy mulasztása még kevésbé róható fel a Bizottságnak, mint az a tény, hogy kezdeményez-e eljárást vagy nem.

- 60 A beavatkozó által támogatott felperesek vitatják, hogy a keresetük elfogadhatatlan lenne abból az okból, hogy a Bizottság nem lehet felelős a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás kezdeményezésével okozott kárért.

A Törvényszék álláspontja

- 61 A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a kártérítési kereset, amely azon a körülményen alapul, hogy kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást kezdeményezett, elfogadhatatlan, mivel ha nem lehet felelős azért, hogy nem kezdeményez kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást, akkor teljesen logikus, hogy nem lehet felelős azért sem, hogy ilyen eljárást kezdeményez.
- 62 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt az állandó bírói gyakorlat megállapította, elfogadhatatlan az azon alapuló kártérítési kereset, hogy a Bizottság elmulasztott kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást indítani az EK 226. cikk [jelenleg EUMSZ 258. cikk] alapján. Valóban, ezen ítélkezési gyakorlat szerint, mivel a Bizottság nem köteles az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást kezdeményezni, így az a döntése, hogy nem kezdeményez ilyen eljárást, semmiképpen sem alapoz meg jogellenességet, mert nem olyan jellegű, amely alapján a Közösség szerződésen kívüli felelőssége megállapítható lenne (a Bíróság C-72/90. sz., Asia Motor France kontra Bizottság ügyben 1990. május 23-án hozott végzésének [EBHT 1990., I-2181. o.] 13–15. pontja és a Törvényszék T-201/96. sz., Smanor és társai kontra Bizottság ügyben 1997. július 3-án hozott végzésének [EBHT 1997., II-1081. o.] 30. és 31. pontja, a Makedoniko Metro és Michaniki kontra Bizottság ügyben hozott végzésének [lásd a fenti 58. pontban] 43. és 44. pontja). Tehát, mivel a Bizottságra semmilyen kötelezettség nem hárul, hogy kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást indítson, az ettől való tartózkodása miatt nem állapítható meg a Közösség felelőssége.
- 63 Ugyanakkor, a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás megindításától való tartózkodás miatti felelősség hiányából nem lehet arra következtetni, hogy a Bizottság által kezdeményezett ilyen eljárás is kizárja a Közösség teljes felelősségét.

- 64 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kártérítési kereset önálló kereseti forma, amely a keresetek között saját funkciót tölt be (a Bíróság 4/69. sz., Lütticke kontra Bizottság ügyben 1971. április 28-án hozott ítéletének [EBHT 1971., 325. o.] 6. pontja és a Törvényszék T-3/00. és T-337/04. sz., Pitsiorlas kontra Tanács és EKB egyesített ügyekben 2007. november 27-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-4779. o.] 283. pontja). A kártérítési kereset tárgya a valamely intézmény aktusából vagy jogellenes magatartásából eredő sérelem orvoslása iránti kérelem (lásd a Bíróság C-234/02. P. sz., Ombudsman kontra Lamberts ügyben 2004. március 23-án hozott ítéletének [EBHT 2004., I-2803. o.] 59. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 65 Ennélfogva, függetlenül attól a kérdéstől, hogy megtámadható határozatról van-e szó, amelynek a megsemmisítése iránt keresetet lehet indítani (lásd a lenti 69. pontot), valamely intézmény minden aktusa – még ha diszkrecionális jogkörében hozta is – alapvetően lehet kártérítési kereset tárgya (lásd ebben a vonatkozásban a Törvényszék T-277/97. sz., Ismeri Europa kontra Számvevőszék ügyben 1999. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-1825. o.] 109. és 110. pontját, amelyet másodfokon a Bíróság a C-315/99. P. sz., Ismeri Europa kontra Számvevőszék ügyben 2001. július 10-én hozott ítélete [EBHT 2001., I-5281. o.] 41. pontjában megerősített).
- 66 Valamely intézmény mérlegelési jogköréből azonban ugyanis nem következik, hogy függetlenítheti magát attól a kötelezettségétől, hogy mind a magasabb szintű jogszabályoknak, mint a Szerződések és a közösségi jog általános elvei, mind a vonatkozó másodlagos jognak megfelelően járjon el. Amennyiben ezen aktus jogszerűségének a kérdése merül fel egy kártérítési keresetben, akkor azt az említett intézményre vonatkozó kötelezettség szerint kell megítélni.
- 67 Ettől eltérő megközelítés ellentétes lenne a jogközösséggel és megfosztaná a kártérítési keresetet a hatékony érvényesülésétől, mivel megakadályozná, hogy az ilyen kereset során a bíró mérlegelje valamely intézmény aktusának jogszerűségét (a fenti 64. pontban hivatkozott Ombudsman kontra Lamberts ügy 61. pontja).
- 68 Következésképpen, mivel az EK 226. cikkből eredő hatáskörében a Bizottság szabadon mérlegelheti, hogy indít-e kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást valamely

tagállam ellen, és nem kell igazolnia e döntését (a Bíróság C-70/99. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2001. június 26-án hozott ítéletének [EBHT 2001., I-4845. o.] 17. pontja), és mivel a hatásköre gyakorlásának keretében ugyanilyen feltételekkel indokolással ellátott véleményt adhat ki a tagállammal szemben, nem zárható ki, hogy egészen kivételes körülmények között valamely magánszemély bizonyítsa, hogy az indokolással ellátott vélemény jogellenes, ezáltal valamely jogi rendelkezés kellően súlyos megsértését okozza oly módon, hogy neki kárt okoz (lásd ebben a vonatkozásban a fenti 64. pontban hivatkozott Ombudsman kontra Lamberts ügy 52. pontját és a Törvényszék T-209/00. sz., Lamberts kontra Ombudsman ügyben 2002. április 10-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2203. o.] 57. pontját).

⁶⁹ Az a tény, hogy a Bizottságnak az EK 226. cikk első bekezdése alapján kibocsátott indokolással ellátott véleménye nem olyan jogi aktus, amely harmadik személyekre kötelező joghatással bír, és ennél fogva az említett vélemény nem olyan aktus, amelynek a megsemmisítése iránt keresetet lehet indítani (lásd ebben az értelemben a Bíróság 48/65. sz., Lütticke és társai kontra Bizottság ügyben 1966. március 1-jén hozott ítéletét [EBHT 1966., 27. o., 39. o.]; a Törvényszék T-182/97. sz., Smanor és társai kontra Bizottság ügyben 1998. február 16-án hozott végzésének [EBHT 1998., II-271. o.] 28. pontját és a T-242/05. sz., AEPI kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 5-én hozott végzésének [EBHT-ban nem tették közzé] 30. pontját), nem befolyásolja a fenti megállapítást. Valamely indokolással ellátott vélemény ugyanis jogellenes tartalma révén főszabály szerint okozhat kárt harmadik személyeknek. Így például, nem zárható ki, hogy a Bizottság kárt okoz olyan személyeknek, akik bizalmas információkat osztottak meg vele, azáltal hogy ezeket az információkat egy indokolással ellátott véleményben nyilvánosságra hozza. Ugyanígy az sem zárható ki, hogy egy indokolással ellátott vélemény bizonyos személyekről pontatlan információkat tartalmaz, és ezzel nekik kárt okoz.

⁷⁰ Márpedig annak a kérdésnek az eldöntéséhez, hogy egy indokolással ellátott vélemény megalapozhatja-e a Közösség felelősségének megállapítását, az ügy érdemét, és nem a kereset elfogadhatóságát kell megvizsgálni.

⁷¹ Ennél fogva a Bizottság által hivatkozott elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

A kellően súlyos jogsértés fennállásáról

A felek érvei

- 72 A felperesek lényegében azt állítják, hogy az 1997. december 3-i indokolással ellátott vélemény – amely felszólította a Francia Köztársaságot, hogy módosítsa a kereskedelmi törvénykönyvnek a 2913/92 rendelet 5. cikkével nem összeegyeztethető, a hajózási ügynököknek kiváltságot biztosító L-131-2 cikkét – téves, mivel ez a cikk nem vonatkozik a hajózási ügynökök tevékenységére.
- 73 A Bizottság és a Tanács vitatja ezt az érvelést.

A Törvényszék álláspontja

- 74 Először is emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben valamely jogi aktus jogellenességéről van szó, a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapítása a magán-személyek számára jogokat keletkeztető jogi szabály kellően súlyos megsértésének fennállásától függ (lásd a Törvényszék T-259/03. sz., Nikolaou kontra Bizottság ügyben 2007. szeptember 12-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 39. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). E feltételt illetően annak megállapításához, hogy valamely közösségi jogsértés kellően súlyos-e, az a döntő tényező, hogy a közösségi intézmény a mérlegelési jogkörének korlátait nyilvánvalóan és súlyosan túllépte-e (a Bíróság C-352/98. P. sz., Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ügyben 2000. július 4-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-5291. o.] 43. és 44. pontja, és a C-282/05. P. sz., Holcim (Deutschland) kontra Bizottság ügyben 2007. április 19-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-2941. o.] 47. pontja).

- 75 Továbbá emlékeztetni kell arra, hogy az EK 226. cikk szerinti kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás különleges eljárás, amely biztosítja, hogy a Bizottság mint a Szerződések őre (lásd ebben az értelemben az EK 211. cikket) ellenőrizni tudja a közösségi jog tagállamok általi tiszteletben tartását (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-431/92. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1995. augusztus 11-én hozott ítéletének [EBHT 1995., I-2189. o.] 21. pontját). Ez biztosítja a Bizottságnak, hogy az indokolással ellátott vélemény elfogadása után – amennyiben a címzett tagállam nem teljesíti az abban foglaltakat – a felrótt kötelezettségszegés jogi megállapítását elérje. Kizárólag a Bíróság jogosult megállapítani, hogy valamely tagállam nem teljesítette a közösségi jogból eredő kötelezettségeit (a Smanor és társai kontra Bizottság ügyben 1998. február 16-án hozott végzés [lásd a fenti 69. pontban] 28. pontja).
- 76 Következésképpen, jóllehet a Bizottság szabadon mérlegelheti, indít-e kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást (a Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet [lásd a fenti 68. pontban] 17. pontja), a kötelezettségszegést nem állapíthatja meg kényszerítő jelleggel. A kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás során ugyanis a Bizottság csak véleményt adhat arról, hogy valamely tagállam nem ismeri kellően a közösségi jogot. Mivel ebben a véleményben a Bizottság csak abban foglal állást, hogy valamely tagállam nem teljesítette a közösségi jogból eredő kötelezettségeit, a vélemény kibocsátása nem eredményezi a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértését.
- 77 Ezért, még ha a Bizottság téves álláspontra is helyezkedik az indokolással ellátott véleményben a közösségi jog hatályát illetően, az nem eredményez a Közösség felelősségének megállapításához szükséges kellően súlyos jogsértést. A felperesek kártérítési keresete ennél fogva megalapozatlan.
- 78 Ezzel ellentétben, ha az indokolással ellátott véleményben megfogalmazott megállapítások túlmutatnak a tagállami kötelezettségszegés meghatározásán, vagy ha a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás során a Bizottság egyéb intézkedései meghaladják a hatáskörét – mint például, ha üzleti titkokat vagy valamely személy jó hírét sértő információkat vétkesen nyilvánosságra hoz –, úgy ezek a megállapítások vagy intézkedések eredményezhetnek olyan jogsértést, amely alapján a Közösség felelőssége megállapítható. Azonban meg kell állapítani, hogy ilyen jogsértés nem merült fel a jelen ügyben.

Az okozati összefüggésről

Bevezetés

- 79 Függetlenül attól, hogy megállapítható-e a kellően súlyos jogsértés, a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy szükséges megvizsgálni a Bizottság által 1997. december 3-án kibocsátott indokolással ellátott vélemény és a felperesek állítólagos kára közötti okozati összefüggés fennállását.

A felek érvei

- 80 A felperesek szerint a Tanács elismeri, hogy a Bizottság 1997. december 3-i indokolással ellátott véleményén alapul a hajózási ügynökök kiváltságának elvesztéséről szóló és ezzel számukra kárt okozó 2001-43 törvény elfogadása.
- 81 A Francia Köztársaság, mint az indokolással ellátott vélemény címzettje, nem rendelkezett semmilyen mérlegelési lehetőséggel arra vonatkozóan, hogy a közösségi jog alkalmazását illetően nemzeti rendelkezéseket fogadjon el. A 2001-43 törvény elnevezése igazolja a tényt, hogy a francia hatóságok csak alkalmazkodtak a Bizottság 1997. december 3-i indokolással ellátott véleményében megfogalmazott felszólításokhoz.
- 82 A 2001-43 törvény ezért nem állhatott a kárt okozó közösségi jogi aktus és a kár között. A felperesek által elszenvedett kár ezért teljes mértékben a Bizottságnak tudható be – jöllehet a 2001-43 törvényt a Francia Köztársaság fogadta el –, és kizárólag a közösségi bíróság jogosult az ezen kárral kapcsolatos kártérítési kereset megítélésére.

- 83 A felperesek kiemelik, hogy a Közösség kizárólagos felelőssége – amely a Bizottságnak a vitatott jogi aktus kidolgozását illető szerepében nyilvánul meg – ellentételezi a tagállamok szuverenitásának a vámunió létrehozása miatti korlátozását és feladását.
- 84 A Tanács és a Bizottság vitatja ezt az érvelést.

A Törvényszék álláspontja

- 85 Egy kártérítési keresetben akkor állapítható meg az okozati összefüggés, ha az intézménynek felrótt magatartás és a hivatkozott kár között kellően közvetlen összefüggés áll fenn, amelyet a felperesnek kell bizonyítania. Az szükséges tehát, hogy a felrótt magatartás legyen a kár meghatározó oka (lásd ebben az értelemben a fenti 43. pontban hivatkozott CAS *Succhi di Frutta* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 59. pontját; a Törvényszék T-149/96. sz., *Coldiretti* és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1998. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3841. o.] 101. pontját; lásd a Törvényszék T-201/99. sz., *Royal Olympic Cruises* és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2000. december 12-én hozott végzésének [EBHT 2000., II-4005. o.] 26. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, amelyet a Bíróság másod fokon a C-49/01. P. sz., *Royal Olympic Cruises* és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2002. január 15-én hozott végzése [az EBHT-ban nem tették közzé] megerősített; a *Pitsiorlas* kontra Tanács és EKB ügyben hozott ítélet [lásd a fenti 64. pontban] 292. pontját).
- 86 Márpedig az 1997. december 3-i indokolással ellátott vélemény és a felperesek által hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállását illetően megállapítható először is, hogy az egyetlen jogi aktus, amelyet a Bizottság az EK 226. cikk szerinti kötelezettségzegés megállapítása iránti eljárás keretében meghozhat, a tagállamoknak címzett aktus lehet (lásd a Törvényszék T-334/02. sz., *Viomichania Syskevasias Typopoiisis Kai Syntirisis Agrotikon Proionton* kontra Bizottság ügyben 2003. december 2-án hozott végzésének [EBHT 2003., II-5121. o.] 44. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ez az eljárás tehát csak a Bizottság és a tagállamok közötti viszonyt érinti.

- 87 Továbbá megállapítható, hogy az EK 226. cikk szerinti kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás különbséget tesz a pert megelőző vagy adminisztratív eljárás és a peres vagy bírósági eljárás között. Így, ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy valamely tagállam nem teljesítette valamely kötelezettségét, akkor először pert megelőző eljárást kezdeményez, amelynek során lehetőséget biztosít az érintett tagállamnak, hogy a neki felrótt kötelezettségszegéssel kapcsolatban állást foglaljon. A Bizottság a pert megelőző eljárást a tagállamnak címzett indokolással ellátott véleménnyel zárja le. Az EK 226. cikkben meghatározott pert megelőző eljárás célja, hogy az érintett tagállam eleget tehessen közösségi jogi kötelezettségeinek, illetve hogy a Bizottság által felhozott kifogásokkal szemben érdemben hivatkozhasson védekezésül felhozott jogalapjaira (a Bíróság C-490/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2007. július 18-án hozott ítéletének [EBHT 2007., I-6095. o.] 25. pontja). A tagállam tehát nem köteles az indokolással ellátott véleményt követni, hanem, ha úgy ítéli meg, hogy a Bizottság tévesen ró fel neki kötelezettségszegést, akkor nem kell teljesítenie a véleményben foglaltakat.
- 88 Ezért a Bizottság csak abban az esetben indíthat az EK 226. cikk második bekezdése alapján peres eljárást és nyújthat be a Bírósághoz kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet, ha az említett tagállam nem teljesítette az indokolással ellátott véleményben foglaltakat az e célból megállapított határidőn belül (lásd a Bíróság C-221/04. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2006. május 18-án hozott ítéletének [EBHT 2006., I-4515. o.] 22. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 89 Az EK 226. cikk alapján benyújtott kereset célja annak megállapítása, hogy valamely tagállam megszegte-e közösségi kötelezettségét, és az ilyen kötelezettségszegés megállapítása az, ami arra kötelezi az adott államot, hogy tegye meg a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket (a Bíróság C-104/02. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2005. április 14-én hozott ítéletének [EBHT 2005., I-2689. o.] 49. pontja).
- 90 Tekintve, hogy a Bizottság által az EK 226. cikk alapján indított kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás csak a Bizottság és a vonatkozó tagállam közötti kapcsolatot érinti, és hogy az ilyen eljárás kezdetben indokolással ellátott vélemény kibocsátásához vezet, amelyet a tagállam vagy teljesít, vagy figyelmen kívül hagy, szükséges megvizsgálni, hogy a jelen ügyben a Bizottság 1997. december 3-i indokolással ellátott véleménye tartalmánál fogva minősülhetett-e a felperesek által hivatkozott kár meghatározó okának.

- 91 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az említett indokolással ellátott véleményben a Bizottság megállapította, hogy azáltal, hogy a kereskedelmi törvénykönyv L-131-2 cikke a hajózási ügynökök számára fenntartotta a vámeljáráshoz kapcsolódó cselekmények és alakítások elvégzésére vonatkozó képviselési jogot, a Francia Köztársaság nem teljesítette a 2913/92 rendelet 5. cikke (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit. A Bizottság továbbá felszólította a Francia Köztársaságot, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket az indokolással ellátott véleményben foglaltaknak két hónapon belül történő megfeleléshez.
- 92 Márpedig az a tény, hogy az 1997. december 3-i indokolással ellátott véleményben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a kereskedelmi törvénykönyv L-131-2 cikke összeegyeztethetetlen a közösségi joggal – még ha esetleg tévedett is e tekintetben – a jelen ügyben közömbös, mivel az említett indokolással ellátott vélemény nem kötelezte a tagállamot a jogszabálya módosítására. Valójában a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás keretében kizárólag a Bíróság ítéletének lehet ilyen kötelező erejű hatása.
- 93 Kötelező erő hiányában a Bizottság 1997. december 3-i indokolással ellátott véleménye – amelyben arra hivatkozott, hogy a Francia Köztársaság nem teljesítette a közösségi jogból eredő kötelezettségeit – nem tekinthető a felperesek által hivatkozott kár meghatározó okának. Ennélfogva a hivatkozott kár és az ezt kiváltó tény, vagyis – a felperesek szerint – az 1997. december 3-i indokolással ellátott vélemény közötti okozati összefüggés nem bizonyított.
- 94 Következésképpen a keresetet mint megalapozatlant el kell utasítani.

A költségekről

- 95 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

- 96 Mivel a felperesek peresztesek lettek, a Bizottság és a Tanács kérelmének megfelelően kötelezni kell őket a költségek viselésére.
- 97 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának harmadik bekezdése alapján a Törvényszék elrendelheti, hogy a beavatkozó maga viselje saját költségeit.
- 98 Jelen esetben a beavatkozó a T-440/03. sz. ügybe beavatkozott a felperesek támogatása végett, akik peresztesek lettek. Következésképpen a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a beavatkozó felet kötelezni kell a saját költségei viselésére.
- 99 A Bizottság és a Tanács viselik a beavatkozás miatt felmerült költségeiket, mivel nem kérték, hogy a kereset elutasítása esetén a beavatkozó viselje a költségeket.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

- 2) **J. Arizmendit és a mellékletben megnevezett 60 további felperest kötelezi saját költségeik, valamint az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság költségeinek viselésére.**

- 3) **A Chambre nationale des courtiers maritimes de France maga viseli saját költségeit.**

- 4) **A Bizottság és a Tanács viseli a Chambre nationale des courtiers maritimes de France beavatkozása miatt felmerült költségeit.**

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Kihirdetve Luxembourgban, a 2009. december 18-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Melléklet

T-440/03. sz. ügy:

Alain Assier de Pompignan (lakóhelye: Fort-de-France [Franciaország]),

Bruno Bachemont (lakóhelye: Dunkerque [Franciaország]),

Frédéric Blanchy örökösei (lakóhelyük: Bordeaux [Franciaország]),

Stéphane De Borville (lakóhelye: Dunkerque),

Jean-Pierre Caradec (lakóhelye: Brest [Franciaország]),

Jean-Jacques Caruel (lakóhelye: Baie Mahault [Franciaország]),

Christian Colin-Olivier (lakóhelye: Le Havre [Franciaország]),

Édouard Croze (lakóhelye: Nizza [Franciaország]),

Philippe Demonchy (lakóhelye: Boulogne-sur-mer [Franciaország]),

Jacques Durand-Viel örököse (lakóhelye: Lacanau [Franciaország]),

Michel Elain (lakóhelye: Brest),

Bernard Flandin (lakóhelye: Rouen [Franciaország]),

Patrick Foissey (lakóhelye: Calais [Franciaország]),

François Boyer de la Giroday (lakóhelye: Bassens [Franciaország]),

Thierry Gelée (lakóhelye: Le Tréport [Franciaország]),

Stanislas Gomercic (lakóhelye: Marseille [Franciaország]),

Michel Hecquet (lakóhelye: Dunkerque),

Jacques Héliard (lakóhelye: Nantes [Franciaország]),

Xavier Humann (lakóhelye: Le Havre),

Francis Humann (lakóhelye: Rouen),

Michel Jolivet (lakóhelye: Montoir [Franciaország]),

Guy Jourdan-Barry (lakóhelye: Marseille),

Pierre Lambot (lakóhelye: Les Sables-d'Olonne [Franciaország]),

Pierre Laurent (lakóhelye: Rochefort [Franciaország]),

Joachim Lefebvre (lakóhelye: Dunkerque),

Didier Levavasseur (lakóhelye: Le Havre),

Alexis Lobadowski (lakóhelye: Le Havre),

Erik Martin örökösei (lakóhelyük: Le Havre),

Éric Mascle (lakóhelye: Port-la-Nouvelle [Franciaország]),

Catherine Meclot (lakóhelye: Basse-Terre [Franciaország]),

Loïc Morice (lakóhelye: Brest),

Roger Phelippeau (lakóhelye: Toulon [Franciaország]),

Serge Pierre (lakóhelye: Dunkerque),

Jean-Pierre Porry (lakóhelye: Fort-de-France),

Antoine Ravisse (lakóhelye: Calais),

Félix Rogliano örököse (lakóhelye: Port-de-Bouc [Franciaország]),

François Sédard (lakóhelye: Venosc [Franciaország]),

Raymond Schmit (lakóhelye: Pointe-à-Pitre [Franciaország]),

Jean-Philippe Taconet (lakóhelye: Le Havre),

Lionel Taconet (lakóhelye: Rouen),

Philippe Thillard (lakóhelye: Le Havre),

Olivier Vallois (lakóhelye: Dunkerque),

Daniel-Guy Voillot (lakóhelye: Le Havre).

T-121/04. sz. ügy:

Henri Boquien (lakóhelye: Bordeaux),

Yves Delamaire (lakóhelye: Saint-Malo [Franciaország]),

Éric Eltvedt (lakóhelye: Marseille),

Thierry Ferran (lakóhelye: Port-Vendres [Franciaország]),

Didier Frisch (lakóhelye: Sète [Franciaország]),

Merri Jacquemin (lakóhelye: Larmor-Plage [Franciaország]),

Anne Le Boutillier örökösei (lakóhelyük: La Rochelle [Franciaország]),

Pierre-Olivier Le Normand de Bretteville (lakóhelye: Port-de-Bouc),

Gérard Lesaignoux (lakóhelye: Sète),

Jean-Pierre Roger (lakóhelye: Plerin [Franciaország]),

Michel Roy (lakóhelye: Saint-Malo),

Léon Ruggiero (lakóhelye: Sète),

Pascal Vialard (lakóhelye: Sète).

T-171/04. sz. ügy:

Daniel Surget (lakóhelye: Cherbourg [Franciaország]).

T-208/04. sz. ügy:

Dominique Hardy (lakóhelye: Coudeville-Plage [Franciaország]).

T-365/04. sz. ügy:

Dominique Cantoni (lakóhelye: Marseille).

T-484/04. sz. ügy:

François Pilat (lakóhelye: Honfleur [Franciaország]).

Tartalomjegyzék

Jogi háttér	II - 4889
Tényállás	II - 4894
A hajózási ügynökök jogállása kezdetben	II - 4894
A hajózási ügynök jogállásának története és természete	II - 4894
A hajózási ügynökök vegyes jogállásának következményei	II - 4894
– A vonatkozó jogok és kötelezettségek általános kerete	II - 4894
– A kiváltság tárgyi hatálya	II - 4895
– A kiváltság területi és személyi hatálya	II - 4896
– A köztisztviselői minőségből eredő kötelezettségek	II - 4896
– A köztisztviselői hivatásból eredő jogok	II - 4897
A hajózási ügynökök kiváltságának megszüntetése	II - 4897
A 2913/92 rendelet elfogadása és a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás	II - 4897
A francia jogszabály módosítása	II - 4899
Eljárás	II - 4900
A felek kérelmei	II - 4902
Előzetes észrevételek	II - 4904
A szerződésen kívüli felelősség megállapítására vonatkozó elvről	II - 4904
A kereset hatályáról	II - 4904
A felek érveinek áttekintése	II - 4904
A jogvita hatályának felek általi pontosítása az eljárás során	II - 4906
A Törvényszék álláspontja	II - 4907
Az elfogadhatóságról	II - 4908
	II - 4925

A felek érvei	II - 4908
A Törvényszék álláspontja	II - 4909
Az ügy érdeméről.	II - 4912
A kellően súlyos jogsértés fennállásáról	II - 4912
A felek érvei	II - 4912
A Törvényszék álláspontja	II - 4912
Az okozati összefüggésről	II - 4914
Bevezetés	II - 4914
A felek érvei	II - 4914
A Törvényszék álláspontja	II - 4915
A költségekről	II - 4917